

ADI:.....
SOYADI:.....
SINIFI:NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 10. SINIFLAR
2. DÖNEM 1. YAZILI ÖRNEK SINAVI

ALDIĞI PUAN

CEVAP
ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5

1. **Destan türünün özelliklerinden hareketle " 15 Temmuz Demokrasi Zaferi ve Şehitleri" konulu öğretici ya da edebi bir metin yazınız. (Puanlama yapılırken metin içerisindeki bütünlüğe - tema, konu- (5 puan), nazım şeklinin özelliklerine - ölçü, uyak, uyak şeması, nazım birimi-(10 puan), yazım kurallarına (5 puan) ve noktalama işaretlerine (5 puan) dikkat edilecektir.)**

15 TEMMUZ

Sen vatan kahramanı, demokrasi şehidi

Yine bir tarih yazdın dünya bunun şahidi

Bir mucize yarattın 15 Temmuz gecesi

Can verdin vatan için yoktu bunun ötesi

O nasıl bir yürek ki, binlerce tanka bedel

Ölüm bile vız geldi, utandı senden ecel

Seninle gurur duydu Boğaziçi Köprüsü

Yeniden dile geldi Çanakkale türküsü

Seninle nöbette bak bu ülkenin tamamı

İşte böyle kutlanır demokrasi bayramı

Şimdi daha şanlı bak ay yıldızlı bayrağın

Ey şehit oğlu şehit önderisin her çağın

Yıldızları yağdırsak azdır senin üstüne

Bak adını nakşettik gönlümüzün büstüne

Şehitler asla ölmez ölümsüz her biriniz

Bil ki mahşere kadar kalbimizde yeriniz.

Öğrencilerden belirtilen kurallar dahilinde bir metin/ şiir örneği yazması beklenmektedir. Cevap anahtarında verilen şiir, örnek olarak yazılmıştır.

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

2. **Aşağıda verilen eserlerin yazarlarını karşısına yazınız. (5 x 4 = 20 puan)**

Anna Karenina	Tolstoy
Ferdi ve Şürekâsı	Halit Ziya Uşaklıgil
Yaban	Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Eylül	Mehmet Rauf
Cezmi	Namık Kemal

3, 4 ve 5. soruları metinden hareketle cevaplayınız.

...

Salonda bahçedekilerin kahkahaları işitilebiliyordu.

Süreyya canı sıkılanlara has bir sabırsızlıkla: “Çılgın kız!” diye söylendi.

Balkona açılan büyük kapıdan parmaklığa dayanmış dışarıya baktığı görülen eşine dönüp: “Bu gece hava ne güzel!” dedi. Bu nisan gününün saat on birde başlayan yağmuru yarım saat sonra sona ermiş, nemli bir yeşilliğin üstünde şimdi altın lacivert bir gökyüzü titriyordu; toprağın, ağaçların rutubetli esintisi her şeyin içine işliyordu.

Genç kadın pencerenin kenarına dayanarak bir iki uzun nefes aldı, her nefes aldıkça hayatı artıyormuş gibi oh çekiyordu. (...) kıştan kurtulamayan bir tepe gibi karanlık ve gamlı duran Süreyya'ya doğru gelerek elinden tuttu, kaldırmak istedi:

— Hava bu kadar güzelken burada somurtup oturmak gezip eğlenenlere haksız yere kızmaktan daha mı iyidir? Haydi, biz de çıkalım...

Süreyya'nın bu gece canı pek sıkılıyordu, “adam bırak!” dedi. Babasına dargınlığını bütün köye yayıyordu; gezintiye çıkacakları zaman o kadar ısrar etmiş, fakat bu sefer de sahil bir yere gitmeye babasını razı edememişti. Büyük babalarının vaktiyle gelip nasıl budala bir hesapla “şu taş ocağında” yaptırdığı bu köşk onları her sene başka bir yere gitmekten alıkoyuyordu. Bütün kışın, Boğaziçi'ni görürken yine koşup geldikleri “şu çöplük”, çocukluğundan beri yaşaya yaşaya usandığı bu ıssız çöl onu artık çıkıp gezmekten alıkoyacak kadar bıktırmıştı! Babasına karşı bir şey yapamamasının intikamını almak isteyerek hırsını başkalarından çıkarıyor, buradaki hayatın aleyhinde bulunmak için her şey kendisine bir vesile oluyordu. Bunun için her günkü hayatında genellikle şen olan Süreyya buraya taşındıkları on günden beri hemen daima sisli, taşkın, hatta o kadar sevdiği eşi Suat'a karşı bile hemen hiçbir sebep olmadığı hâlde haksız davranıyordu.

Suat'ın, kendi kolunu tutan elinden çekip yanı başına oturarak ve kendisine dargın olmadığı için gülümsemek lâzım geldiğini hatırlayarak kaçamak, isteksiz bir gülümseyişle: “Şimdi hep çamur oluruz; toprak toprak değil ki...”

İki dakika yağmur yağdı mı haddin varsa yürü! Bastığın yerden ayağın bir okka çamurla beraber kalkar..” dedi.

...

A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

3. Bu dizelerdeki altı çizili kelimelerin ve kelime gruplarının dizelerde kazandığı anlamı belirleyiniz. (3 x 3 = 9 puan)

Rutubetli: Nemli

Gamlı: Kaygılı

Vesile olmak: Uygun ortam oluşmak

A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

4. Metnin konusunu yazınız. (10 puan)

Süreyya'nın ruh halinin anlatımı ile başlayan metin, taşındıkları evde Suat ile yaşadığı olayların anlatımı ile devam ediyor.

(Bu bağlam çerçevesinde verilen yanıtlar doğru kabul edilecektir.)

A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

5. Metinde yer alan anlatıcı ve bakış açısını yazınız.(2 x 6 = 12 puan)

Üçüncü Kişili Anlatıcı

İlahi Bakış Açısı

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Aşağıda verilen cümlelerin, yüklem türüne ve yapısına göre hangi cümle çeşidine dâhil olduğunu yanlarına yazınız. (8 x 3 = 24 puan)

	Yüklem Türüne Göre Cümle	Yapısına Göre Cümle
Salonda bahçedekilerin kahkahaları işitilebiliyordu.	Fiil cümlesi	Basit yapı cümle
Bastığın yerden ayağın bir okka çamurla beraber kalkar.	Fiil cümlesi	Birleşik yapı cümle
Gelemez senden önce buraya.	Fiil cümlesi	Basit yapı cümle
Hava bu kadar güzelken burada somurtup oturmak gezip eğlenlere haksız yere kızmaktan daha mı iyidir?	İsim cümlesi	Birleşik yapı cümle

Bu örnek yazılı sınav soruları Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ikinci dönem birinci ortak yazılı sınavlara yönelik konu soru dağılım tablolarındaki senaryolardan 4. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.